12435

12435
1042208
Гімно про гарбуза
90294 В

* ХАРЬКОВСКАЯ СЕМИНАРСКАЯ БИБЛІОТЕКА *
УСТАВЪ УТВЕРЖДЕНЪ М. В. Д. 16 іюня 1884 Г.

12435

ПИСНЯ
ПРО ГАРБУЗА.

РОСЛИННЫЙ ЭПОСЪ
ПО НАРОДНІЙ ТЕМИ.

Владимир Степанов

ЗЛОЖИВЪ
Вл. Александровъ.

ХАРЬКОВСКАЯ ОБЩЕСТВЕННАЯ БИБЛІОТЕКА
МАРТ 1906
№ 12435
10 42208

Г. ХАРЬКИВЪ.
Друкарня Адольфа Дарре, Рыбна улиця, № 28-й.
1889 р.

Дозволено цензурою. Кіевъ. 5 марта 1889 г.

Типографія Адольфа Дарре, Рыбная улица, № 28-й
1889 г.

Л. ЗАРЕНБЪ.

ПИСНЯ ПРО ГАРБУЗА.

Ходывъ *Гарбузъ*[1] по вгороду,
Пытаючи свого роду:
- «Ой чи живы, чи здоровы
Вси родычи гарбузовы?»

Обизвалась жовта *Дынька*[2],
Гарбузова господыня:
- «Де ты въ дидка волочився?
Видъ симьи совсимъ отбывся;

Житы вкупи не схотивъ,
Мало викъ мій не занивъ.

Видчепыся жъ, не горнысь,
Та й на себе подывысь:
Бачъ, онъ-якъ увесь обдувся....
Десь хворобы роздобувся.

Ставъ товстый мовъ тая бочка,
Ажъ порепалась сорочка;
Листя стало ажъ колюче
И огудыння товстюче....

Де ты въ гáспыда и рисъ?!
Видки впьять до насъ прилизъ?»

- «Го́ди, мамо, верещаты!
Треба правду росказаты».
Обизвались *Огирочки*,[3]
Гарбузовы сыны й до́чки.

- «Здрастуй, тату! Видки взявся?
Гей, низненько ты припхався:
Бо вже стала пани-Дыня —
Кавунова господыня.

Самъ ты виненъ, що вона
Покохала Кавуна».

- «Якъ? Чи то вы подурили?!
Якъ же дому вы глядили,
Що *Кавунъ*[4] сюды забрався,
Та изъ Дынею спизнався!?

Винъ совсимъ не зъ огороду,
Винъ бакшевныцького роду;
Винъ по ба́кшахъ все ныкае,
Тамъ и пары хай шукае;

Тамъ ёго и ридъ, и плидъ....
Геть видсиль ёго женить.

Бо якъ я кликну *Крокоса*,[5]
То ёму втремо мы носа:
Буде довго памьятаты;
Не вгада, куды й тикаты.

Та й *Костырь*[6] изъ *Бузыною*,[7]
Та и *Жостирь*[8] съ *Крушиною*[9]
Гнаты намъ ёго поможуть,
Ще й у горбъ ёму наложуть

Буханцивъ та стусакивъ
И пидъ боки кулакивъ.

А *Ризакъ*[10] изъ *Дерезою*,[11]
Та *Петривъ-Батигъ*[12] зъ *Лозою*[13]
Якъ почнуть ёго шмагаты,
То до вику буде знаты,

Якъ лабунытысь до Дыни,
До чужои господыни.
Ачъ, якъ близько примостывся!...
Чи хиба жъ винъ оженывся?»

— «Такъ же, тату, воно такъ!
И дружкомъ бувъ самъ *Бурякъ*.[14]

Пани-*Рипа*[15] свашкувала,
За свитылку *Ханька*[16] стала;
А чорнявая *Чорнушка*—[17]
То була въ насъ старша дружка.

Конвалія[18] жъ, та *Калина*,[19]
Вильха,[20] *Жимолость*,[21] *Бруслина*,[22]
Вышня,[23] *Слива*,[24] та *Ожина*,[25]
Та *Черемха*[26] и *Шепшина*,[27]

Зирочки[28] та *Сокирки*—[29]
Гуртови були дружки.

Про бояръ мы турбувались,
А воны й самы зибрались:
И *Дзиндзиверъ*[30] бувъ тамъ старшимъ,
А колючый *Глидъ*[31] пидстаршимъ.

Да́ли: *Хвощъ*,[32] *Лопухъ*,[33] *Росходныкъ*,[34]
Жабныкъ,[35] *Шильныкъ*,[36] *Подорожныкъ*,[37]
Цминь,[38] *Любыстокъ*,[39] чепурненькый,
Та *Барвинокъ*[40] зелененькый,

Та *Васылькы*[41] запашни,
И *Козелечки*[42] смашни.

Намъ *Дудки*[43] до танцивъ грали,
Шпычаки[44] имъ помагали,
Очеретъ[45] дувъ у сопилку
И брязчавъ *Рогизъ*[46] въ тарилку.
Грали Земськои, Санджарки,
И Вербунки, и Маджарки; *)
И Метелици меткои,
Грали й Дудочки швыдкои,
И Горлици, й Козака,
И гучного Гайдука.
Ажъ гр[illegible]ки намъ дывувались,
Якъ [illegible] танцивъ мы добрались.
Танцювали [illegible] мы прегарно
И ставали все попарно:
Повна *Рожа*[47] въ пари зъ *Макомъ*,[48]
А *Петрушка*[49] съ *Постырнакомъ*,[50]
А *Гвоздыки*[51] зъ *Нагидками*,[52]
А *Волошки*[53] зъ *Будяками*;[54]
Кропыва[55] зъ *Коровьякомъ*,[56]
А *Свырпа*[57] зъ *Синякомъ*.[58]

*) Маджарка—Венгерка.

Съ *Пиріємъ*[59] пишла *Метлиця*,[60]
Зъ *Звиробоемъ*[61] *Чемерыця*;[62]
Аиръ[63] ставъ изъ *Осокою*,[64]
Пхнувши *Ряску*[65] геть рукою.

Брюква[66] стала зъ *Баклажаномъ*,[67]
Молодымъ, вельможнымъ паномъ;
Чорна *Редька*[68] щира серцемъ
Зъ *струковатымъ* паномъ *Перцемъ*.[69]

А *Цыбуля*[70] съ *Часныкомъ*,[71]
Запорожськимъ козакомъ.

Яра *Рута*[72] изъ *Укропомъ*,[73]
Нехвороща[74] съ *Перекопомъ*,[75]
А *Шевлія*[76] съ *Чорнобривцемъ*,[77]
Городовытымъ уродливцемъ;

Изъ *Канупыремъ*[78] *Красоля*,[79]
Та зъ *Горохомъ*[80] ще *Квасоля*;[81]
А *Дурманъ*[82] изъ *Блекотою*,[83]
Безъ притулку сыротою;

А *Зиновать*[84] зъ *Буркуномъ*[85]
А *Капуста*[86] съ *Тургуномъ*.[87]

Чистотилъ[88] изъ *Чередою*,[89]
Молочай[90] изъ *Лободою*,[91]
Съ *Чебрецемъ*[92] холодна-*Мьята*[93]
И жартлива, и завзята.

Журавля вели *Картохли*,[94]
Та *Порички*[95] и *Конопли*,[96]
Матерынка,[97] *Сочовыця*,[98]
Тырса,[99] *Яглица*[100] й *Щирица*;—[101]

Прехороши все жинки,
Танцюрысти приданки.

Промижъ ныхъ *Паслинъ*[102] ускочивъ,
Шутковавъ и всихъ морочивъ:
И у боки фертомъ брався,
И навприсидки пускався,

Та чеплявъ усе *Липучку*,[103]
Кликавъ *Любку*[104] и *Пахучку*;[105]
Ти до ёго выхилясомъ,
Винъ изъ ными выкрутасомъ,

По́тимъ Любку въ губы цмокъ!
Та въ пидкивки: цокъ-цокъ-цокъ!

Полягли уси видъ смиху,
Всимъ зробыло то потиху;
А *Шпорышъ*[106] на ныхъ дывився,
Та й соби въ танѣць пустився.

Грыцыкъ[107] съ *Хриномъ*[108] на вси боки
Выправляли гарно скоки,
Та видъ Хрину вси тикали,
Бо кахикали и чхали.

Приданки жъ, кинчавши спивъ,
Вси гуртомъ кричали *ивъ*!!...

Цилу ничъ уси не спали,
Танцювали, та спивали;
А музыки безъ устанку
Грали зъ ранку и до ранку.

Гарцювали, скилько сылы,
Перезву селомъ водыли;
Смихотворили й *Опеньки*,[109]
Бо були соби пьяненьки.

А *Щовей*[110] на всихъ гукавъ,
Щобъ изъ нымъ хто поскакавъ.

Тутъ *Кукиль*[111] впередъ пропхався
И дуриты зъ нымъ принявся.
Дрикъ[112] вхопивъ соби *Сунычю*,[113]
А *Перéступень*[114] *Мокрыцю*.[115]

Жовтый *Сояшныкъ*[116] съ привычки
Не отхóдывъ видъ *Пшенычки*;[117]
Хмиль[118] зъ *Березкою*[119] крутывся,
Та надъ *Морквою*[120] глумывся.

Що вона соби сама,
Що и пары ій нема.

По весилли ще гуляли,
Та похмилля выганяли;
Такъ и стала пани-Дыня
Кавунова господыня.

А тоби вже, тату, годи!
Вже у насъ на огороди
Мисця бильшъ тоби немае,
Бо Кавунъ ёго займае.

Ты жъ иды, не оглядайсь
И николи не вертайсь!»

-«Цуръ же вамъ, ридня проклята!
Щобъ вамъ свыни й поросята!...
Геть пиду я зъ огороду
Инчого шукаты роду.»

Съ тымъ Гарбузъ соби й попхався,
Зъ усима розродыча́вся
И покинувъ паню-Дыню,
Кавунову господыню;

Тилько съ Хмелемъ побратавсь,
Лазыть по тынахъ принявсь.—

Вл. Александровъ.

Номенклатура рослинъ. *)

[1]) Cucurbita Pepo — Тыква. [2]) Cucurbita Melo — Дыня. [3]) Cucumis sativus — Огурецъ. [4]) Cucurbita Citrullus — Арбузъ. [5]) Carthamus tinctorius — Сафлоръ. [6]) Bromus secalinus — Житнякъ, или Шуя. [7]) Sambucus niger — Бузина. [8]) Rhamnus catharticus — Жостеръ, или Бирючина. [9]) Rhamnus frangula — Крушина. [10]) Stratiotes aloides — Рѣзунъ. [11]) Cytisus hirsuta — Чилига, или Чижовникъ. [12]) Cichorium Intybus — дикій Цикорій, или Пуговникъ. [13]) Salix cinerea — Лоза. [14]) Beta vulgaris — Буракъ, Свекловица. [15]) Brassica Napus — Рѣпа. [16]) Cucurbita citriformis — Ханька, или Рополка. [17]) Nigella sativa — Чернушка. [18]) Convalaria majalis — Ландышъ. [19]) Viburnum Opulus — Калина. [20]) Alnus glutinosa — Ольха. [21]) Lonicera tatarica — Жимолость. [22]) Evonymus europeus — Бересклед̀ъ. [23]) Prunus Cerasus — Вишня. [24]) Prunus domestica — Слива. [25]) Rubus fruticosus — Ежевика. [26]) Prunus padus — Черемуха. [27]) Rosa canina — Шиповникъ. [28]) Lychnis chalcedonica — Барская спѣсь. [29]) Delphinium consolida — Василёкъ рогатый. [30]) Malva sylvestris — Зензиверъ. [31]) Crataegus monogyna — Боярышникъ. [32]) Equisetum arvense — Хвощъ. [33]) Lapa tomentosa — Репейникъ. [34]) Nepeta glechoma — кошачья

*) По Ботаническому Словарю Анненкова. Москва. 1859 г.

Мята. [35]) Ranunculus ficaria — Чистякъ, или Жабникъ. [36]) Alisma Plantago — Бѣликъ, или Шильникъ. [37]) Plantago major — Попутникъ. [38]) Helichrysum arenarium — Сѣроцвѣтъ. [39]) Levisticum officinale — Зоря. [40]) Vinca minor — Барвѣнокъ. [41]) Ocymum basilicum — Василёкъ душистый. [42]) Tragopogon pratense — Молочникъ. [43]) Allium cepa (frugescens) — Лукъ (второгодній, съ сѣменами). [44]) Arundo Fragmites (recentior) — молодые побѣги Камыша рѣчнаго. [45]) Arundo Fragmites (sterilis) — рѣчной Камышъ (въ полномъ развитіи). [46]) Typha angustifolia — Тырличъ, или Рогозъ. [47]) Althaea officinalis — Слизь, или Мальва. [48]) Papaver somniferum — Макъ. [49]) Apium petroselinum — Петрушка. [50]) Pastinaca Sativa — Пастернакъ. [51]) Tagetes erecta — Шапки, Гвоздики. [52]) Calendula officinalis — Ноготки. [53]) Centaurea Cyanus — Василёкъ полевой. [54]) Cardus crispus — Осотъ красный. [55]) Urtica urens — Жгучая крапива. [56]) Verbascum Thapsus — Царскій Скипетръ. [57]) Sinapis arvensis — Рапсъ, или Сурѣпа. [58]) Echium vulgare — Синякъ. [59]) Triticum repens — Пырей. [60]) Apera Spica venti — Метлица. [61]) Hypericum perforatum — Звѣробой. [62]) Helleborus niger — Чемерица. [63]) Calamus aromaticus — Касатникъ. [64]) Carex riparia — Осока рѣчная. [65]) Lemna minor — Ряска водяная. [66]) Brassica Caulorapa — Брюква. [67]) Lycopersicum esculentum — Красный Баклажанъ, или Помедоры.

[68]) Rhaphanus nigra — Рѣдька. [69]) Capsicum annuum — стручковый Перецъ. [70]) Allium cepa — Лукъ обыкновенный. [71]) Allium sativum — Чеснокъ. [72]) Ruta graveolens — Рута. [73]) Anethum graveolens — Укропъ. [74]) Artemisia campestris — Нехворощь. [75]) Marrubium peregrinum — Перекопъ. [76]) Salvia officinalis — Шалфей. [77]) Tagetes patula — Бархатцы. [78]) Tanacetum Balsamita — Калуферъ. [79]) Nasturtia aquatica — Настурція. [80]) Pisum sativum — Горохъ. [81]) Phaseolus compressus — Фасоль. [82]) Datura Stramonium — Шалей, или Дурманъ. [83]) Hyosciamus niger — Бѣлена. [84]) Cytisus biflora — Щекотавникъ, или Зѣновать. [85]) Mellilotus officinalis — Донникъ. [86]) Brassica oleracea — Капуста. [87]) Artemisia dracunculus — Эстрагонъ. [88]) Chelidonium majus — Чистотѣлъ. [89]) Bidens tripartita — Череда. [90]) Euphorbia esula — Молочай. [91]) Atriplex arvensis — Лебеда. [92]) Thymus Serpillum — богородицкая трава. [93]) Mentha piperita — аглицкая Мята. [94]) Solanum tuberosum — Картофель. [95]) Ribes rubra — Красная Смородина. [96]) Cannabis sativa — Конопля. [97]) Origanum vulgare — Душица. [98]) Ervum Lens — Чечевица. [99]) Stipa pennata — Ковыль-трава. [100]) Aegopodium podagraria — Снить. [101]) Amaranthus Blitum — Щирица. [102]) Solanum nigrum — Паслёнъ черный. [103]) Setaria viridis — Липучка. [104]) Platanthera biflora — Кукушкины слёзки. [105]) Asperula odorata —

Пахучка. [106]) Polygonum aviculare — Гусятникъ, или Споришъ. [107]) Bunias orientalis — Свербей. [108]) Cochlearia armoracea — Хрѣнъ. [109]) Agaricus fragilis — Опёнокъ. [110]) Rumex acetosa — Щавель кислый. [111]) Gitago segetum — Куколь. [112]) Genista tinctoria — Дрокъ. [113]) Fragaria vesca — Земляника. [114]) Bryonia alba — бѣлая Матица. [115]) Stellaria media — Мокрица. [116]) Helianthus annuus — Подсолнечникъ. [117]) Zea Majs — Кукуруза. [118]) Humulus lupulus — Хмѣль. [119]) Convolvulus arvensis — Павелика, дикій Вьюнокъ. [120]) Daucus carota — Морковь. —

D-r Med. *Vl. Alexandroff.*

Перерегистрировано 1948 г.
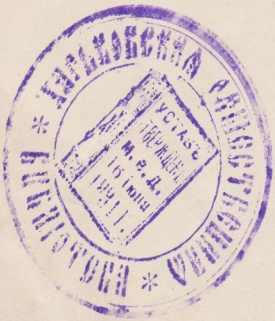
ПРОВЕРЕНО 1996 г.